

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ МАКРО- ТА МІКРОПРЕПАРАТІВ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПАТОМОРФОЛОГІЯ» ЛІКАРЯМ-ІНТЕРНАМ

Совгира С.М., Винник Н.І., Сидоренко М.І., Ніколенко Д.Є., Задворнова А.П.

«Українська медична стоматологічна академія»

Вступ. Успіху в реалізації реформ, які нині охопили охорону здоров'я, можна досягти лише за умови наявності достатньої кількості висококваліфікованих кадрів враховуючи зміни в вищій медичній освіті, інтеграції її в європейський освітній простір, що вимагає нових підходів до підготовки лікаря на післядипломному етапі. Сучасна вища медична освіта в Україні в останні роки проходить тяжкий реформаторський шлях, який має тенденцію до активного впровадження новітніх засобів навчання і певні складності збереження та примноження класичних методів викладання морфологічних дисциплін.

Основна частина. Патоморфологія займає особливе місце серед фундаментальних дисциплін тому, що це єдина дисципліна, субгести якої входять до складу ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок 1», в той же час патологічна анатомія є клінічною лікарською спеціальністю.

На сьогоднішній день основними завданнями кафедри патологічної анатомії з секційним курсом є, по-перше, систематизація і удосконалення знань, отриманих при вивченні анатомії та гістології, по-друге, вдосконалення прикладного вивчення типових патологічних процесів і, через клінікоморфологічний аналіз, навчання майбутніх лікарів розумінню морфологічної сутності захворювань і, по-третє, сприяти формуванню клініко-морфологічного мислення [3].

Діагностична робота патоморфолога потребує не тільки досвіду, знань, постійної наполегливої праці, але і здібностей, вміння помічати в нетиповому типі риси певної нозологічної форми. Тому навчання лікаря-патоморфолога потребує значних зусиль як самого учня, так і його наставників.

Більшість лікарів-інтернів, які починають опановувати спеціальність «Патологічна анатомія», недостатньо підготовлені. Не секрет, що через низький рівень престижу спеціальності серед студентів і молоді патоморфологія комплектується за залишковим принципом (патоморфологами стають ті, хто не визначився зі спеціальністю хірурга чи гінеколога або не хоче бути сімейним лікарем чи фтизіатром).

За останні роки співробітниками кафедри патологічної анатомії з секційним курсом впроваджені в навчальний процес нові технології та методичні підходи до викладання патоморфології згідно з європейськими вимогами реформування медичної освіти, що значно підвищують зацікавленість майбутніх лікарів до спеціальності. Навчальні кімнати кафедри оснащені мультимедійною технікою, плазмовими телевізорами та мікроскопами з вбудованими веб-камерами, що забезпечує демонстрацію препаратів і аналіз патологічних змін для усієї аудиторії. Під час занять лікарі-інтерни мають можливість використовувати мультимедійні презентації лекцій і практичних занять, матеріали самопідготовки, електронні таблиці, навчальні відеозвіти розтинів проведених співробітниками кафедри та лікарями ПОПАБ за останні 5 років, користуватися інформацією, отриманою з глобальної мережі Інтернет [2, 5-7].

Актуальною проблемою залишається техніка оцінювання мікропрепаратів різних органів і систем при вивченні патоморфологічної дисципліни. Раніше кожен лікар-інтерн самостійно опановував методіку мікроскопічного дослідження різних патологічних процесів. Завдяки сучасній модернізації нашої кафедри професорсько-ви-

кладацький склад під керівництвом д. мед. н., професора Старченко І.І. створили базу оцифрованих мікропрепаратів з загальної та спеціальної патоморфології. Також авторський колектив розробив «Атлас мікропрепаратів з патоморфології» трьома мовами, який рекомендований вченою радою «УМСА» як атлас для студентів вищих навчальних закладів МОЗ України; електронний варіант атласу розміщений і на сайті кафедри, необхідно також зазначити, що піратські копії атласу, на превеликий жаль, можна знайти на широких просторах Інтернету[1].

Заняття з мікроскопічної діагностики, поряд з індивідуальною роботою майбутнього лікаря з мікроскопом, проводяться під керівництвом викладача з використанням мікроскопа, який оснащений відеокамерою, що забезпечує виведення зображення на монітор. Це дозволяє групі інтернів побачити зображення, яке демонструється, а також прийняти участь в обговоренні тих чи інших мікроскопічних змін, які вони пропустили при самостійному вивченні або невірно трактували. Крім того, завдяки можливості виходу в Інтернет, викладачі разом зі студентами та інтернами можуть здійснювати віртуальні екскурсії в музеї макро- та мікропрепаратів провідних європейських вишів [4].

Таким чином, професорсько-викладацький склад кафедри патологічної анатомії з секційним курсом вдало поєднав класичні методи викладання та сучасні досягнення науково-технічного прогресу, що, на нашу думку, значно покращує ефективність засвоєння як теоретичного, так і практичного матеріалу майбутніми лікарями.

Література

1. Атлас мікропрепаратів з патоморфології / І.І. Старченко, Б.М. Филенко, Н.В. Ройко та ін.; ВДНЗУ «УМСА». – Полтава, 2018. – 208 с.
2. Боднар Я. Я. Впровадження інноваційних технологій та перспективи розвитку кафедри патологічної анатомії в умовах модернізації і реформування вищої медичної освіти / Я. Я. Боднар, А. З. Миколенко, В. Д. Волошин та ін. // Медична освіта. – 2012. – № 1. – С.155–157.
3. Гаврилук А. О. Роль патологічної анатомії в системі медичної освіти та формуванні професійних навичок майбутніх лікарів / А. О. Гаврилук, Г. М. Галунко, Т. М. Король // Проблеми та перспективи вищої медичної школи у розробці та реалізації національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015–2025 рр. : зб. матеріалів навч.-метод. конф., 25 берез. 2015 р. – Вінниця, 2015. – С. 26–27.
4. Захарченко Т. Роль наочності у процесі викладання професійно орієнтованих дисциплін / Т. Захарченко // Вища школа. – 2013. – № 12. – С. 30–38.
5. Ковальчук Л. Я. Впровадження новітніх методик і систем навчального процесу в Тернопільському державному медичному університеті ім. І. Я. Горбачевського / Л. Я. Ковальчук // Медична освіта. – 2009. – № 2. – С. 10–14.
6. Marshall R. Teaching and learning pathology: a critical review of the English literature / R. Marshall, N. Cartwright, K. Mattick // Med. Educ. – 2004. – Vol. 38, No 3. – P. 302–313.
7. Stahl S. M. Best practices in medical teaching / S. M. Stahl, R. L. Davis. – NY : Cambridge University Press, 2011. – 178 p.